

COMMUNITY AUDIT REPORT 2018

ÀKÓJỌPỌ ÀBÁJÁDE IṢÉ AYÈWÉ-OWÓ-WÒ ÀGBÀ LÓRÍ ÈTÒ ÌṢÚNÁ ÌJỌBA ÌPÍNÌÈ ÈKÌTÌ FÚN ỌDÚN 2018

1.0 ÀMÚLÒ ÈTÒ ÌṢÚNÁ

- Ètò ìṣúná ọdún 2018 jẹ ètò ìṣúná èyí tí owó tó wọlé àti owó- iná yòò jédògba-n-dògba iye owó tía lérò pé yòò lé ní ọgórùn-ún lé méjọ Bílíọ̀nù Náírà (₦108,538,072,813.52).
- Owó tó wọlé ní ọdún náà lé ní Bílíọ̀nù m̀erìn dín l̀og̀orin Náírà (₦76,716,106,897.27) nígbà tí owó- iná lé ní Bílíọ̀nù méjídín l̀og̀orin Náírà (₦78,793,624,355.11), èyí tó tùmò sí pé ànàlé owólé ní Bílíọ̀nù méjì Náírà (₦2,077,517,454.84). Owó tó wọlé lé ní idáàádòrin (70.68%), nígbà tí owó iná lé ní idá méjiléláàdòrin (72.60%) nínú idá ọgórùn-ún
- Owó tó yẹ kó wọlé látigbàdègbà ní ọdún náà lé ní Bílíọ̀nù m̀arùn-ún dín láàádòrùn-ún Náírà (₦85,417,450,407.84) èyí tó lé ní idá méjì dín l̀og̀orin (78.70%) nínú idá ọgórùn-ún gbogbo owó tó yẹ kó wọlé. Owó tó wọlé l̀odún náà dín diẹ ní Bílíọ̀nù m̀etàdínláàádòrin Náírà (₦66,719,055,756.18) èyí tó lé ní idá méjì dín l̀og̀orin (78.11%) nínú idá ọgórùn-ún.
- Owó tó yẹ kó wọlé fún àkànṣe-iṣé ní ọdún náà lé ní Bílíọ̀nù m̀etàlélógún Náírà (₦23,120,622,405.68) èyí tó jẹ idá m̀okàn�élógún nínú idá ọgórùn-ún (21.30%) gbogbo owó tó yẹ kó wọlé. Owó tó wọlé fún àkànṣe-iṣé dín ní Bílíọ̀nù m̀ewáá Náírà (₦9,997,051,141.08) èyí tó mú àdínkù bá iṣé-àkànṣé tó yẹ ní sṣe nínú ètò ìṣúná ọdún náà sí idá m̀etàlélógójì nínú idá ọgórùn-ún (43.24%).
- Owó iná àtigbàdègbà tí a ní l̀okàn fún níná ní ọdún náà lé ní Bílíọ̀nù m̀erínléláàádòrin Náírà (₦74,803,953,943.02), èyí tó dín diẹ ní idá m̀okàndínláàádòrin (68.92%) nínú idá ọgórùn-ún gbogbo Owó tó yẹ ní níná. Owó tó sì wọlé gan-an dín diẹ ní Bílíọ̀nù m̀etàdínláàádòrin Náírà (₦66,827,485,978.50) èyí tó lé ní idá m̀okàndínláàádòrùn-ún nínú idá ọgórùn-ún (89.34%) iṣàmúló ètò ìṣúná.

- Owó iná tí wón ṣe àlàkalẹ̀ láti ná lóri iṣẹ̀-àkànṣe ní ọdún nàà lé ní Bílíọ̀nù mètàlélọ̀gbọ̀n Náírà (₦33,734,118,870.41), èyító lé diẹ̀ ní idá mọ̀kànlélọ̀gbọ̀n (31.08%) nínú idá ọ̀gọ̀rùn-ún gbogbo owó tó yẹ̀ ní níná. Iye owó tí wón ná ní pàtó fún àkànṣe-iṣẹ̀ ní ọdún nàà dín diẹ̀ ní Bílíọ̀nù méjìlá Náírà (₦11,966,138,376.61), èyí tó lé diẹ̀ ní idá márùn-dínlọ̀gọ̀jì (35.47%) nínú idá ọ̀gọ̀rùn-ún tó sì mú àdínkù bá iṣẹ̀-àkànṣe nínú ètò iṣúná ọdún nàà.
- Owó tó lé ní Bílíọ̀nù mēwàá Náírà (₦10,613,496,464.82) tí a lérò pé yòò jẹ̀ àjẹṣẹ̀kù ní ọdún nàà láti san sí àpò idàgbàsókè Àkànṣe-iṣẹ̀ (CDF) ni kò ṣeṣe dípò bẹ̀, ó lé ní ọ̀gọ̀rùn-ún lé méjọ̀ Mílíọ̀nù Naira tí owó iná àtìgbàdegba fí ju iye owó tó wọ̀lé (₦108,430,222.32) ní ọdún nàà.
- Ètò àlàkalẹ̀ ináwó fún àkànṣe sí ináwòatìgbàdegba jẹ̀ ipínkan sí méjì (ratio 1;2) nígbá tí àbájáde èsì jẹ̀ipínkan sí márùn-ún (ratio 1;5)
- Ohun tí a rí mú jáde nípa èyínipé a kò lo ètò iṣúná nàà gégé bí àlàkalẹ̀ rẹ̀.

2.00 ÀKÍYÈSÍ ÀTÌ ÀBÁ ILÉ IṢÉ AYÈWÉ-OWÓ-WÒ ÀGBÀ LÓRÍ ÌṢÀMÚLÒ ÈTÒ ÌṢÚNÁ.

- Ilé-iṣẹ̀ Ayèwé-owó wò ṣe àkíyèsí pé owó tó n wọ̀lé láti bí ọdún márùn-ún sí àpò Ìjọba kéré púpọ̀ sí iye tí wón gbèrò pé yòò wọ̀lé. Owó tó dín diẹ̀ ní Bílíọ̀nù mọ̀kàndínlọ̀gbọ̀n Náírà (₦28,862,479,401.89) tí wón lérò pé yòò wọ̀lé pò ju iye tó wọ̀lé lọ́ tí èyí kò jẹ̀ kí gbogbo àlàkalẹ̀ inú ètò iṣúná nàà wá sí ìmúṣe.
- Èrò Ilé-iṣẹ̀ Ayèwé-owó-wò nipé àwọn àṣiṣe tó màa n jeyonínú ètò iṣúná n fa kí èròngbà Ìjọba má lè wá sí ìmúṣe lóri àlàkalẹ̀ ètò iṣúná nàà.
- Níwọn ìgbà tí Ìjọba ti faramọ̀ ètò SFTAS, ó ní àwọn idá owókan tí wón nílátì yà sọtò fún níná tí wón sì maa nḡbé wónú ètò iṣúná tí wón sì gbòdò san. Èyí pè fún ṣiṣe àgbékalẹ̀ ní òkodoro owó-iná àtì owó tó n wọ̀lé nínú ètò iṣúná.

- Ilé-iṣẹ́ Ayẹwé-owó-wò ṣe àkíyèsí pé àdínkù bá owó tó yẹ ní níná fún àkànṣe-iṣẹ́ láti iye owó tó lé ní Bílíonù mètálélógbòn Náírà (₦33,734,118,870.41) sí owó tó lé diẹ ní Bílíonù mètálélógún Náírà (₦23,120,662,405.68) nínú iwé àtúnyèwò ètò iṣúná (IPSAS) tí Ilé-iṣẹ́ tó n ṣe ètò iṣúná gbé kalẹ́ nítòrí àtúntò àwọn owó tó n wolé láti jẹ́ kó wà ní ìbámu pèlú ètò NCOA. Eléyì jẹ́ idènà fún owó àkànṣe-iṣẹ́ oḍún nàà.
- Àṣiṣe níláyìí wáyé nítòrí àiṣe àmúlò àlákàlẹ́ IPSAS fún ṣiṣe ètò iṣúná oḍún 2018. Eléyìí ṣe àtakò àbájáde àlákàlẹ́ Ilé-iṣẹ́ Ayẹwé-Owó-Wò ti oḍún 2017. Eléyìí n fẹ́ àkíyèsí Ilé-iṣẹ́ Ètò Iṣúná.
- Ọpọ̀àpapọ̀owó tó wolé ní oḍún nàà jẹ́ owó láti àpò Ìjọba Àpapọ̀ tó sì jẹ́ iye owó tó lé ní Bílíonù mérénléláàádóta Naira (₦54,243,709,566.73) èyí tó lé ní idá àádòrin nínú oḡòrùn-ún gbogbo owó tó wolé (70.70%).
- Nípa bá yìí, gbogbo akitiyan Ìjọba Ìpínlẹ́ láti mú àdínkù bá gbígbékẹ́lé owó tó n wolé látòdò Ìjọba Àpapọ̀ kó tìi múná dóko. Nítòrí nàà, ó ṣe pàtàkì kí Ìjọba Ìpínlẹ́ wá wòròkò fí ṣàdà láti ri i pé owó n wolé lábẹ́lé

2:01 ÌMỌ̀RÀN

- Àgbékalẹ́ Ìdàgbàsókè Ètò Ọ̀rọ̀ Ajé tó Yànràntì; Ìjọba Ìpínlẹ́ nílò láti ṣe àgbékalẹ́ ètò ọ̀lọ́jọ̀ pípẹ́ tí yóò jẹ́ mímúṣe ní ẹyẹ ọ̀ sókà. Èyí gbòdò ní àkóònú ètò ọ̀rọ̀ ajé tó yànràntì pèlú ọ̀nà àbáyọ̀ láti mú kí èròngbà nàà di mímúṣe. Irú ètò bá yìí gbòdò jẹ́ àìgbòdòmáṣe fún Ìjọba tó bá wà lórí àlééfà nítòrí èyí yóò jẹ́ kí idàgbàsókè ọ̀rọ̀ ajé gbèèrú sí i.
- Àwọn owó tó wolé lásìkò tí owó epo ròbì gbé péélí sí i nia gbòdò lò fún idókòwò láti fí ipílẹ̀tò yànràntì múlẹ́ fún idàgbàsókè ọ̀rọ̀ ajé ní Ìpínlẹ́ dípò kí a maa ná irú owó bèẹ́ lórí àwọn iṣẹ́ tí kò mú idàgbàsókè bá ètò ọ̀rọ̀ ajé Ìpínlẹ́.

- Ìpínlẹ̀ nílò ètò tí yóò gbéiṣẹ̀ àgbẹ̀ lárugẹ̀ fúnìpèsè iṣẹ̀ àti ohun èlò ni àwọn ilẹ̀ iṣẹ̀ òlórùnà tí yóò jẹ́ kí owó tó n wọlé lábẹ̀lẹ̀ gbé pẹ́lì sí i. Kí Ìjọba ẹ̀ àgbènde àti ìgbélárugẹ̀ ipèsè ìrẹ̀sì Ìgbèmòlónà tó bóde òní mu.
- Àjọṣepò tó dán mórán gbòdò wà láàárin Ilẹ̀-Ìṣẹ̀tò jẹ́ ti Ìjọba àti ti Aláààni fún ìdàgbàsókè ètò ọ̀rọ̀ ajé Ìpínlẹ̀. Kí àgbékalẹ̀ òfin tí yóòfàyè gba ìdásílẹ̀ Ilẹ̀-Ìṣẹ̀ Aláààni di gbígbe lárugẹ̀.
- Kí Ìjọba ẹ̀ àfihàn àti ipolongo àwọn ohun àmúṣọ̀rọ̀-ajé Ìpínlẹ̀ yíi fún àgbáyé rí nípa ẹ̀sẹ̀tò ipadé àpẹ̀rò àti ilaniloyè lòri ètò ọ̀rọ̀-ajé láti fa ifẹ̀ àwọn olùdásẹ̀-sílẹ̀ lábẹ̀lẹ̀ àti lókè- òkun wá sí Ìpínlẹ̀ yíi.

3.0OWÓ TÓ N WỌLÉ LÁBẸ̀LẸ̀

- Owó tó wọlé lódún yíi dín diẹ̀ ní Bìlìónù méjìlá Nàírà (₦11,949,154,857.67) dípò owó tó lé ní Bìlìónù mètálá Nàírà(₦13,084,357,901.63) tí alérò pé yóò wọlé tí èyísi lé diẹ̀ ní idá mókànléláàádòrùn-ún(91.32%)nínú idá ọ̀gòrùn –ún ètò iṣúná. Lára owó tó wọlé yíi ni owó tó wọlé lábẹ̀lẹ̀ láti Ilẹ̀ –Ìṣẹ̀ òlórùnà tí Ìjọba àti Ilẹ̀-Èkọ̀ Gíga tó lé ni Bìlìónù mārùn-ún Nàírà (₦5,649,442,542.31) (47.27%)tí èyí tó kù tó le ni Bìlìónù mífà Nàírà (₦6,299,712,315.36)(52.73%)wọlé láti Ilẹ̀-Ìṣẹ̀ tó n pawó wọlé lábẹ̀lẹ̀ (State Internal Revenue Service).
- Owó tó wọlé lódún nàà fi iye owó tó lé ní Mìlìónù mètádín láàádòta Nàírà (₦47,300,813.36), gbé pẹ́lì ju ti ọ̀dún tó kojá. Iye tó fi gbé pẹ́lì síi yíi kéré níye tí àbá fi wé ti àwọn ọ̀dún mètá wònyí: ti ọ̀dún 2015 lé ní Bìlìónùkan Nàírà (₦1,064,417,745.00), ti ọ̀dún 2016 le ni Bìlìónù kan Nàírà (₦1,077,460,753.13) nígbà tí ti ọ̀dún 2017 lé ní Bìlìónù méjì Nàírà (₦2,432,741,819.54).
- Ìdàgbàsókè tó bá owó tó wọlé lábẹ̀lẹ̀ lódoṣdún jẹ́ 0.40%. Àdínkù bá àpapò iye tó n wọlé lábẹ̀lẹ̀ sí àpapò owó tó wọlé ní ọ̀dún tó kojá láti 17.18% sí 15.58% ní ọ̀dún 2018.

- Iye owó tó wọlé lábẹ̀lẹ̀ láti àwọn Ilé-iṣẹ́ Ìjọba (MDAs) lórí(fines) fáínì (owóitanràn) àti àwọn owó míràn lé diẹ̀ ní Bílíọ̀nù kan Náírà (₦1,045,264,627.02) pẹ̀lú ìṣàmúlò ètò ìṣúná idá 53.56%. Àwọn owó tó wọlé láti ilé-iṣẹ́ Ìjọba (MDAs) mẹ́ta tí iye wọn pọ̀ jùlọ̀ ni (i) Ilé-iṣẹ́ tó ñsètò ilẹ̀, Igba lé mètálá Mílíọ̀nù Náírà (₦213,352,015.49), (ii) Owó idàgbàsókè láti Ilé-Èkọ̀ jẹ́ Mílíọ̀nù mèsàn-án lé ni ọ̀dún rún Náírà (₦309,353,185.00) àti (iii) owó láti owo-ori fun idàgbàsókè èkọ̀(ETF) lé ní Ọ̀rínlénigba Mílíọ̀nù Náírà (₦280,828,595.42).
- Àwọn ìṣòrí Ilé-iṣẹ́ Ìjọba mètálá péré nínú àwọn mǎrùndínláàádọ̀rin tí a gbé jáde nínú ìwé ètò ìṣúná ọ̀dún 2018 ni owó wọn gbé pẹ̀lì nínú owó tó wọlé nígbà tí ọ̀pọ̀ nínú àwọn Ilé-iṣẹ́ Ìjọba (MDAs) kò rí owó pa wọlé. Nípa báyii, ọ̀pọ̀ owó tí a lérò pé yòò wọlé láti Ilé-iṣẹ́ Ìjọba ni kò wọlé tí kò sì jẹ́ kí ìrètí nípa iye owó tí a lérò pé yòò wọlé lábẹ̀lẹ̀ lè wá sí ìmúṣe.
- Àrọ̀pọ̀ gbogbo owó-ori tó wọlé ní ọ̀dún nǎà dín diẹ̀ ní Bílíọ̀nù mǎrùn-ún Náírà (₦4,799,846,715.29) nínú èyí tí owótó lé ní Bílíọ̀nù mǎrìn (₦4,193,406,394.50) jẹ́ owó orí tó wọlé láti ọ̀dò àwọn ọ̀sìṣẹ́ Ìjọba(PAYE), tó tùmò sí idá mètá dínláàádọ̀rùn-ún lé ipín mètá dínlógòòjì (87.37%) nínú idá ọ̀gọ̀rùn-ún.
- Àwọn owó orí tó wọlé láti ọ̀dò àwọn tí kíiṣe ọ̀sìṣẹ́ Ìjọba kéré níye ní ọ̀dún nǎà èyí tó lé ní idá mẹ́ta nínú idá ọ̀gọ̀rùn-ún (3.41%) gbogbo owó-ori tó wọlé tí iye rẹ̀ lé diẹ̀ ní Mílíọ̀nù mẹ́ta lé lojọ̀ àbò Náírà (₦163,583,025.97).
- Gbígba owó-ori láti ọ̀dò àwọn aráàlú tí kíi ṣe ọ̀sìṣẹ́ Ìjọba n jẹ́ kí owó orí tó wọlé sá pò Ìjọba gbé pẹ̀lì sí i. Àwọn Ilé-iṣẹ́ tó n pawó wọlé lábẹ̀lẹ̀ (Internal Revenue Service) gbòdò ṣakitiyan láti rí i pé àwọn aráàlú san owó-ori wọn déédéé.

dín diẹ ní Egbèta dín màrùn- ún Mílíonù Náírà (₦554,908,139.46) tó jé bí i (6.62%) idá méfà àti ipín méjilélógóta nínú idá ọgórùn-ún.

- Àwọn owó tí a ti se àlákàlè rẹ fún Ilé-iṣẹ kòòkan yẹ ní sísan fún wọn kí àwọn iṣẹ tí wọn ti se àlákàlè nínú ètò ìṣuná lè di mímúṣe. Eléyí yòò seṣe tí Ìjòba bá lè yàgò fún àwọn iṣẹ tí àlákàlè rẹ kò lè wá sí imúṣe.

5.00 ṢÌṢE ÀMÓJÚTÓ OWÓ- ÌNÁ

- Aṣe àkíyèsí pé àmójútó wà fún ináwó ní ọdún nàà nítorí pé àdínkù bá owó ànájù ní àwọn Ilé-iṣẹ Ìjòba gbogbo láti owótó lé ní Bílíonù méjì (₦2,455,804,133.98) ní ọdún 2017 sí owó tó lé ní Mílíonù mérénlélógójo Náírà (₦164,490,663.87) ní ọdún 2018.
- Àwọn ànájù owó tó wáyé jé àṣiṣe àwọn ọ̀ṣiṣe tó yẹ kó se àyèwò fínifíní lóri owó tó yẹ ní níná kí wọn tó gbé owó jáde.
- Ó se pàtàkì kí àwọn ọ̀ṣiṣe tí ọ̀rò kàn se àmójútó ètò ináwó ní Ìpílẹ̀ yíinítorí èyí se pàtàkì nínú ètò ìṣuná àti bí owó se n wólé.

6.00 ÀGBÉKALÈ ÈTÒ-ÌNÁWÓ

6.01 OWÓ TÓ WÀ NÍLÈ (OWÓ ÀTI ÀWỌN ǸNKAN ÌṢODOWÓ)

- Iye owó tó wà lówó àti àjẹṣékù ní Bánkì títí di ọjọ kọkànlélógbòn, Oṣù kéjilá ọdún 2018 dín diẹ ní Bílíonù méjilá (₦11,951,237,961.91) èyí tó jé àpapọ̀ àjẹṣékù àwọn Ilé-iṣẹ àti owó tó wólé lábélé.
- Kò sí àjẹṣékù owó àkópamó (fixed deposit) ní iparí ọdún ètò ìṣuná nàà.
- Ilé-iṣẹ Ayèwé-owó wò Àgbà se àkíyèsí pé owó tí wọn maa n yọ fún Ìjòba lóri ọ̀ṣuwọ̀n ojà títà (VAT) ní oṣù méta ni Access Bank kó sínú àṣuwọ̀n ìkówópamósí (fixed deposit) fún ọjọ diẹ láì gba àṣe lówó Ìjòba. Èlè orí

owónàà tó dín diẹ ní Mílíònú méjì (₦1,725,405.00) ni kò jẹyọ nínú àkọsílẹ̀ Ilé-iṣẹ̀ àmójúto owó Ìjọba (Accountant General's Office).

- Ìmòrán fun Ilé-iṣẹ̀ tí ń ṣe àmójúto owó Ìjọba Ekiti (Accountant General's Office) nipé kí wọn jára mọ iṣẹ̀ wọn láti rii pé gbogbo owó tó wà nílẹ̀ gbòdò jẹ́ mímúlò lònà tí ó lè mú èrè wá fún Ìjọba.

6.02 OWÓYÀÁ (BOND)

- Ìjọba san owóyàá tó jẹ́ ogún Bílíònú (₦20,000,000,000.00) (ipín àkókó) tó yá ní ọdún 2011. Ìpín owó náà tó jẹ́ ti Ìjọba lé ní Bílíònúkan (₦1,254,432,000.00) gégé bí ó ṣe jẹyọ nínú ìwé àṣùwọn owó àkópamọ̀ Ìjọba láti san gbèsè ní iparí ọdún 2018 (31st December 2018).

6.03 ÀWỌN OHUN ÌNÍ ÀÌṢEÉGBÉ (OHUN ÈLÒ ÀTI IRIN-IṢÉ)

- Àwọn ohun ìní Ìjọba tí aṣe àròpò owó rẹ̀ ní iparí ọdún 2018(31st December, 2018) lé ní Bílíònú mètádínlógún Náírà (₦17,310,868,787.86) léyìn igbà tí a ti ṣe idíyelé ilò rẹ̀ síowó tó dín diẹ̀ ní Bílíònú méjì Náírà (₦1,872,485,283.79).
- Iye owó àwọn ohun ìní àìṣeégbé Ìjọba àti àwọn nṅkan èlò miíràn tí wọn rà ní ọdún 2017 àti 2018 ni ójẹyọ nínú àwọn àlákálẹ̀ ètò ináwó ti ọdún náà.
- Ọdún kan péré ló kù fún Ìjọba léyìn sáà keji àbájáde ètò ináwó yíí láti ṣe àkọsílẹ̀ idíyelé àti idámò gbogbo ohun ìní rẹ̀ nínú àbájáde ètò ináwó.
- Ìwé àkọsílẹ̀ lóri ohun ìní Ìjọba pàtàkì pàtàkì tí a ṣe àlákálẹ̀ rẹ̀ ní ilànà IPSAS ni Ilé-iṣẹ̀ Ayèwé-owó-wò kò ì tii ṣe alábápàde rẹ̀. Kí Ilé-iṣẹ̀ tó ń ṣe àmójúto ohun ìní Ìjọba ṣe àgbékalẹ̀ rẹ̀ fún àyèwò.

6.04 ÀWỌN GBÈSÈ ÌJỌBA FÚN SÍSAN PADÀ LỌWÓLÓWÓ

- Àròpò gbogbo gbèsè tí Ìjọba jẹ títí di ojọ kọkànlélọgbòn òṣu kéjilá ọdún 2018(31st December 2018) lé ní Bílìọ̀nù m̀erìnlélọ̀gúnNáírà (₦24,317,230,789.73)
- Ó jẹ̀ ẹ̀dùn ọ̀kàn pé Ilé-iṣẹ̀ tó n ẹ̀ ẹ̀ àmójútó owó Ìjọba (Accountant General's Office) kò ẹ̀ akitiyan láti ẹ̀ àwárí àti idámò àwọn iwé àkọ̀sílẹ̀ gbèsè tí Ìjọba jẹ̀, bó tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn m̀pé ó jẹ̀ ọ̀nà àbáyọ̀ sí gbígbàà wólé sí IPSAS.
- Pèlú gbogbo imòràn Ilé-iṣẹ̀ Ayèwé-owó wò Àgbà ní ọdún 2017, gbogbo gbèsè tí Ìjọba jẹ̀ lórí ipèsè ohun ẹ̀ṣọ̀ ilé, owó tí wọn jẹ̀ àwọn Ilé-iṣẹ̀ àti owó gbà-má-binú ni wọn kò náání nínú àbájáde ètò ináwó 2018.
- Gégébí a ti ẹ̀ àkiyèsí rẹ̀ nínú àkọ̀sílẹ̀ tó jáde láti Ilé-iṣẹ̀ Ayèwé-owó wò Àgbà ti ọdún tó kojá, Ilé-iṣẹ̀ tó n ẹ̀ ẹ̀ àmójútó owó Ìjọba kò tii ẹ̀ iwé àkọ̀sílẹ̀ gbèsè Ìjọba títí di ojọ kọkànlélọgbòn ọ̀ṣù kéjilá ọdún 2018 (31st Dec 2018).

6.05 ÀWỌN GBÈSÈ FÚN SÍSAN PADÀ LỌJÓIWÁJÚ (OWÓYÁÁ ỌLÓJÓ PÍPÉ)

- Àròpò gbèsè tàbí owóyáá ọ̀lójó pípé tí Ìjọba jẹ̀ ní iparí ọ̀ṣù kéjilá ọdún 2018 lé ní Bílìọ̀nù méjìdín láàádòrùn-ùn Náírà (₦88,101,923,330.15). Owóyáá láti òkèèrè lé ní ọ̀gbòn Bílìọ̀nù Náírà (₦30,034,529,853.59) nígbà tí owóyáá lábélẹ̀ lé diẹ̀ ní Bílìọ̀nù méjì dín lógóta Náírà (₦58,067,393,476.56)
- Àròpò owóyáá láti òkèèrè àti lábẹ̀le tí wọn gbà ní ọdún nàà dín diẹ̀ ní Bílìọ̀nù m̀ewáá Náírà (₦9,997,051,141.08). (owóyáá lábélẹ̀ dín ní ọ̀dúnrún Mílìọ̀nù Náírà (₦287,500,000.00) tí owóyáá láti òkèèrè sì dín ní Bílìọ̀nù m̀ewáá Náírà (₦9,709,551,141.08).
- Gbogbo owóyáá tí wọn san padà ní ọdún nàà lé ní Bílìọ̀nù méjìláNáírà (₦12,119,145,413.92) (owóyáá lábélẹ̀ lé Mílìọ̀nùm̀okànlá àbò Náírà(₦11,504,425,721.71) tí owóyáá láti òkèèrè sì jéegbèta lé m̀erìnlá Mílìọ̀nù Náírà (₦614,719,692.21) Owó tí wọn san padà lé ní Bílìọ̀nù méje

Náírá (₦7,288,322,497.76) (60.12%) tí èlè tí wọn san lé owó náà sì dín diè ní Bìlìònú mǎrùn-ún Náírá (₦4,830,822,916.16) (39.88%).

- A ẹ àkíyèsí pé àwọn owó tí Ìjòbá gbà lówò Báńkì Àgbáyé fún àwọn isẹ wònyí (i) YESSO (ii)PSGRDP ni kò tii jeyo nínú àbájáde ètò ináwó.
- Ohun tí wọn fi owóyáá tí ilé-isẹ ‘Fosterfield Limited’ gbà lórúko Ìjòbani wọn kò lò fún ònkan tí wọn gbà á fún.
- Àpapọ̀ gbogbo owó tí iye rẹ̀ dín diè ní ọ̀tálélóọ̀dún rún Mílìònú Náírá (₦359,890,382.36) tí wọn yọ̀ fún oṣù mērin lórí owóyáá ní Access(ECA) ní Access Bank sọ̀ di sísan padà lójó iwájú. Ìwé àşẹ láti yọ̀ owó náàni wọn kò fún Ilé-isẹ̀ Ayèwé-owó wò Àgbà.
- Ilé-isẹ̀ Ayèwé-owó wò ẹ̀ àkíyèsí pé ní iparí ọ̀dún 2018 gbèsè tí Ìjòba jẹ̀ sí owó tó wólé tí a bá gbé lé oṣùwọn idá oḡòrùn-ún jẹ̀ 146%. Eléyí ga kojá àgbékalẹ̀ idá àádọta (50%) tí(DMO) Àjọ̀ tó n ẹ̀ ètò owóyáá ẹ̀ àlákale láti ẹ̀ idúró fún owóyáá. Tí owó tó n wólé bá kéré niye, gbèsè sísan padà kò ní rọ̀rùn.

7.00 ÀSÌLÒ ÀLÀKALÈ OWÓ-ÌNÁ

- Àlèèbù lílo àlákale ètò isúná ti tẹ̀lẹ̀ jẹ̀ àşilò àlákale owó-íná. Ní ọ̀dún tí a n şişẹ̀ lórírèyí, owó-íná fún àkànşẹ-isẹ̀ tí iye rẹ̀ lé ni Bìlìònú kan Náírá (₦1,278,714,605.90) èyí tó kéré niye sí àlákale IPSAS fún PPE ni wọn ná. Láti má jẹ̀ kí irú èyí wáyé, àlákale ètò isúná tuntun tó wà ní ìbámu pèlúàgbékalẹ̀ (National Charts of Accounts) ni kí wọn múlò fún àgbékalẹ̀ ètò isúná ọ̀dún 2019 àti lójó iwájú.

8.00 ÌDÁMỌ̀ OHUN ÌNÍ ÌJỌBA

- Kí Ìjòba ẹ̀ idámọ̀ àti àkòşilẹ̀ tó péye lórí àwọn ohun ìní rẹ̀ láti lè jẹ̀ kí ó jeyo nínú ètò isúná ní iparí oṣù kéjílá ọ̀dún 2019. Eléyí kò ní jẹ̀ kí wọn ẹ̀ idápadà èrè ti Ìjòba nípa gbígba ilànà ètò isúná ti IPSAS.

9.00 ÀWỌN OWÓ TÍ A GBÀ WỌLÉ LÁTI ÌJỌBA ÌBÍLÈ

- Owó tí àpapò rè jẹ okòólénígba àti márùn-ún Mílíọ̀nù Náírà (₦225,000,000) tí ó wọlẹ láti ọ̀dọ̀ àwọ̀n Ìjọba Ìbílẹ̀ gégé bí owó idá tiwọ̀n fún ètò idáàbòbò àwùjọ nípasẹ̀ SJLGA ni kò jẹyọ nínú ètò ìṣuná ọ̀dún 2018.
- Àwọ̀n owó tó wọlẹ láti SJLGA sí Ilé-Iṣẹ̀ Ìjọba Ìbílẹ̀ (Ministry of Local Governments), Ilé-iṣẹ̀ tó n mójú tó ètò ináwó Ìjọba (Accountant-General's Office) àti Ilé-iṣẹ̀ Ayèwé-owó ti Ìjọba Ìbílẹ̀ (Auditor-General for LG) tí iye rè lé ní Ọ̀kànlélógòrùn-ún Mílíọ̀nù Náírà (₦101,343,618.08), Mílíọ̀nù méjìlélógún ó lé diẹ̀ (₦22,008,967.57) àti Mílíọ̀nù méjìlélógún ó lé diẹ̀ (₦22,008,967.57) ní sísè-n-tẹ̀lé ni kò jẹyọ nínú àkọ̀sílẹ̀ owó tó wọlẹ ní ọ̀dún 2018.
- Owó tó wọlẹ àti bí wọ̀n ṣe ná an kò jẹyọ nínú ètò ìṣuná ọ̀dún 2018, kò sí àfihàn rè nínú ètò ináwó awon Ilé- iṣẹ̀ Ìjọba(MDAs). Kíkùná láti ṣe òkodoro àlàyé lóri owó tó wọlẹ àti bí wọ̀n ṣe ná an lè jẹ kí àgbékalẹ̀ ètò ináwó má kún ojú iwọ̀n.
- Àwọ̀n ọ̀sìṣẹ̀ tí ọ̀rọ̀ yíi kàn ní àwọ̀n Ilé-iṣẹ̀ Ìjọba (MDAs) níláti fi tó Ilé-iṣẹ̀ tó n ṣètò ìṣuná àwọ̀n owó tó wọlẹ ní ọ̀dọ̀ wọ̀n.
- A pe àkíyèsí àwọ̀n ọ̀sìṣẹ̀ tó wà nípa ètò ìṣuná láti jẹ kí àwọ̀n owó tó wọlẹ náà jẹyọ nínú iwé-ètò ìṣuná nígbà tí wọ̀n bá n ṣe àlákálẹ̀ àti àgbéyèwò ètò ìṣuná.

10.00 ÌDÁMÉWÀÁ ÌPÍN OWÓ FÚN ÌJỌBA ÌBÍLÈ LÁTI INÚ OWÓ TÓWỌLÉLÁBÉLÉ

- Ìjọba Ìbílẹ̀ ní ètò sí idáméwàá owó tó n wọlẹ lábélé. Ìdáméwàá owó tó wọlẹ ló dún tí à n sísẹ̀ lóri rè tí iye rè dín diẹ̀ ní Egbèta lé lógbọ̀n Mílíọ̀nù Náírà (₦629,971,231.54) ni a kò rí àkọ̀lẹ̀ pé wọ̀n san án fún àwọ̀n Ìjọba Ìbílẹ̀.
- Sísẹ̀ igbóran sí ọ̀fin yíi yóò mú idàgbàsókè àti ilọ̀síwájú bá agbègbè àwọ̀n Ìjọba Ìbílẹ̀.

11.00 ÀWỌN OWÓ TÓ WỌLÉ LÁBÈLÈ TÍ KÒ JẸYỌ NÍNÚ ÀKOỌLÈ

- Pèlú gbogbo atótónu tí a ti ẹ̀se nínú àwọ̀n àbájáde láti Ilé-iṣẹ́ Ayẹwé-owó wò Àgbà pé kí gbogbo àkoọ̀lè lórí owó tó wọ̀lé lábẹ̀lẹ̀ wọ̀lésí ọ̀dọ̀ SIRS fún àkoọ̀lè àti gbogbo Ilé-iṣẹ́ tó n pawó wọ̀lé lábẹ̀lẹ̀ ní Ìpínlẹ̀ yìí ní oṣoosù tàbí lóṣù mètaméta ni kò di mímúṣe. Tí àwọ̀n owó tó wọ̀lé lábẹ̀lẹ̀ kan kò bá di sísan sí ibi tó yẹ, ó tùmò sí wí pé wọ̀n ná owó náà lónà tí kò tó.
- Síṣe àkoọ̀lè tó péye gbogbo owó tó wọ̀lé lábẹ̀lẹ̀ yòò jẹ́ kí a mọ̀ òkodoro iye owó tó wọ̀lé.

12.00 OWÓ TÓ SỌNÙ

- Iye owó tó lé ní oḡórún-ùn léméje MíliónùNáírà(₦107,384,799.20) tíó sọ̀nù ní àwọ̀n Ilé-iṣẹ́ Ìjọba tí ọ̀rọ̀ kàn ni wọ̀n kò kọ̀bi ara sí. Àwọ̀n Ilé-iṣẹ́ tó n ẹ̀tò ináwó ní àwọ̀n Ilé-iṣẹ́ Ìjọba náà kò tilẹ̀ gbé ìgbésẹ̀ láti sàwárí owó náà.

13.00 TÍTA ÀWỌN NÑKAN ÀLÒKÙ ÌJỌBA

- Àbájáde àwọ̀n Àjọ tó n ẹ̀se àyẹ̀wò lórí títa ohun iní Ìjọba láti Ilé Ìgbimò Aṣòfin ni wọ̀n kò mú wá sí Ilé-iṣẹ́ wa láti ọ̀dún 2016.
- Kí Olùdarí ètò ìṣàkóso àwọ̀n ohun èlò Ìjọba (DAS) ní ilé Ìgbimò Aṣòfin fi èkúnréré àkoọ̀lè lórí ohun èlò Ìjọba tí wọ̀n tà sọ̀wó sí Ilé-iṣẹ́ Ayẹwé-owó-wò Ìjọba Ìpínlẹ̀ Èkìtì láìfi àkókó ẹ̀fò.

14.00 SÍSAN GBÈSÈ GBOGBOGBÒÒ TÍ ÌJỌBA JẸ

- Gbésé tí Ìjọba jẹ́ lórí àjẹmónú owó ohun ẹ̀sọ̀ ilé ni kò jẹyọ̀ nínú àkoọ̀lè owó-ọ̀sù àti àwọ̀n àjẹmónú míràn tí Ìjọba kò tì san tí Ilé-iṣẹ́ tó n ẹ̀se àmójútó ináwó Ìjọba gbé jáde. Ó ẹ̀se pàtàkì láti wá wòròkò fi sàdá láti san àwọ̀n gbèsè wọ̀nyí kí ó má báa ma peléke sii.
- Kí àwọ̀n owó tó ti yẹ́ kí wọ̀n san di sísan, kí wọ̀n sì san èyí tí Ìjọba jẹ́ tẹ̀lẹ̀ kí Ìjọba yíí tó dé orí àlééfà. Tí ọ̀sìṣe bá ti n fẹ̀yìn tì lẹ̀nu iṣẹ́, kí wọ̀n maa san owó àjẹmónú wọ̀n, kí gbèsè má túbò maa pò si i.

- Ní èrò tiwa, sísan gbèsè tí Ìjọba jẹ yòò ní ipa rere lórí ìṣẹ̀jọba nítorí àwọn èniyàn tí wọn sanwó fún yòò ní inú rere sí Ìjọba, wọn yòò sì lo owó náà láti gbé ètò ọ̀rọ̀ ajé Ìpínlẹ̀ Èkìtì lárugẹ. Bákan náà ni yòò mú àdínkù bá wàhálà lórí à ñ san owó ifẹ̀yìntì tó ti kórajọ torí pé ó ọ̀rùn láti sanwó fún àwọn èniyàn pérete lósoosù ju kí wọn san àkójopò owó ifẹ̀yìntì tóti kórajọ gègèrè fún ọ̀pò ọ̀dún.

15.00 YÍYỌ OWÓ-ORÍ BÍ ÀWỌN ÒSÌSÉ ŞE N GBOWÓ OŞÙ

- Àwọn Òsìsẹ̀ Ilé-Èkọ̀Gíga nì Ìpínlẹ̀ Èkìtì kò tẹ̀lé òfin yíyọ owó orí ti 2011 (Personal Income Tax Act 2011, PITA). Èyí mú àdínkù bá owó-orí tó yẹ kó wọ̀lé lábẹ̀lé. Tí òfin yíyọ owó-orí àwọn òsìsẹ̀ bá di mímulò lókùnkùndún, owó-orí tó yẹ kó wọ̀lé sí àpò Ìjọba láti Yunifásítì Ìpínlẹ̀ Èkìtì yòò lé ní Mílìónù méjìlélógún (₦22,000,000) nígbà ti ti àwọn Ilé-Èkọ̀ Gíga tí Ìjọba yóókù yòò lé ní ọ̀gọ̀rin Mílìónù (₦80,000,000) lósoosù.
- Owó-orí àwọn òsìsẹ̀ Ilé-Èkọ̀ Gíga ni ó gbòdò di yíyọ ní pípé gégé bí àgbékalẹ̀ òfin owó-orí yíyọ (Personal Income Tax Act 2011, PITA) láti jẹ kí owó tó ñ wọ̀lé lábẹ̀lé ní Ìpínlẹ̀ Èkìtì lè gbé péélí sí i

16.00 ÀWỌN IŞÉ ÀKÀNŞE TÓTI DI ÀKÓTÌ

- Ilé-işé Ayèwé-owó-wò Àgbà şe àkíyèsí pé àwọn işé àkànşe tí a ti kòtì tẹ̀lẹ̀ni işé ti gbérasọ lórí wọn báyí. Yàtò sí ànfààní tí şíşe àwọn işé yìí á mú bá ọ̀rọ̀-ajé Ìpínlẹ̀, owó gegere tí àiparí àwọn işé naa lásìkò yòò gbé lérí yòò jẹ ẹ̀rù nílá fún Ìpínlẹ̀ lójọ iwájú. Nítorí náà, kí Ìjọba şakitiyan láti parí gbogbo işé àkànşe tó wà nílẹ̀.
- **A dábàá pé:**
 - (i) Ọ̀jà tí wọn ó ti maa ta àwọn èyàaraokò àti irin-işé tó wà lóna Pólì ni kí wọn fún àwọn tí yòò máa tajà níbẹ̀ láti kó fúnra wọn.
 - (ii) Kí a ya iye kan sọtò nínú ètò işúná Ìjọba láti fi parí àwọn işé àkànşe tí wọn kò tì parí.

17.00ÀWỌN ÈKA ILÉ-ÌŞÉ ÌJỌBA TÍ A KÒ ŞE ÀYÈWÒ ÌWÉ ÈTÒÌNÁWÓWỌN

- Pèlú gbogbo àríwísí tí a ẹ nínú ìwé àbájáde àkọólẹ Ilé-ìşé Ayèwé-owó-wò Àgbà, ìwé ètò ináwó àwọn èká Ilé-ìşéÌjọba wọnyí ni a kò ì tii yèwò.
- (i) State Universal Basic Education Board (Àjọ tó n şetò Èkó Alákòòbèrè)
- (ii) Ekiti State Electricity Board (Àjọ tó n şetò iná-mònàmóná)
- (iii) Ekiti State Water Corporation (Àjọ tó n şetò omi-èrọ)
- (iv) Fountain Holdings Ltd (Ilé-ìşé Aládàáni ti Ìjọba)
- (v) Ekiti State Housing Corporation (Àjọ tó n şetò Ilé)
- (vi) Ekiti State Sports Council (Àjọ tó n şetò Eré Ìdàrayá)

18.00ÀWỌN OHUN TÓ N FÉ ÀMÓJÚTÓ NÍ ILE- ÌŞÉ AYÈWÉ-OWÓ-WÒÀGBÀ TI ÌPÍNLÈ ÈKÌTÌ.

- i. Ìdánilékòò àti Ìdàgbàsókè àwọn òşìşé
- ii. Ètò ináwó.
- iii. Òfin Ayèwé-owó-wò
- iv. Ọkò àfişìşé
- v. Ilé-ìşé(Ófişì) fún àwọn òşìşé
- vi. Ipò tí àwọn òşìşé wà

19.00GBÈSÈLÓRÍ ỌKÒ TÍ ÌJỌBA GBÉ FÚN ÀWỌN OLÓŞÈLÚ TÓ TI KÚRÒ LÓRÍ ÀLÉÉFÀ.

- Iye owó tó dín díè ní Ọdúnrun lé mèrìnlélógbòn MílìònùNáírà(N333,701,122.62) ni gbèsè tówà nílè lóri ọkò tí ìjọba gbé fún àwọn olóşèlú nàà. Ìmòràn fún Ìjọba ni pé kí wón maa yọ owó nàà lóşoşù nínú owó-oşù àwọn tó şì di ipò òşèlú mú nínú ìşèjọba tó wà lóri àlèéfà láti lè san iyókù owó nàà padà.
- Àwọn tí kò şì di ipò òşèlúkankan mú nínú ìşèjọba tó wà lóri àlèéfà ni kí wón yọ iyókù owó tí wón jẹ nínú owó gbà-má-bínú tí Ìjọba şì jẹ wón.

20.00 ÌṢÀKÓSO PÀFÍLÌỌNÙ (PAVILION) NÍ ỌNÀ ÌYÌN TUNTUN

- Owó tó n wólé láti Pàfílìọ̀nù Ìjọ̀ba ni a ẹ̀ ẹ̀ àkíyèsí pé wọ̀n kò san wólé sí Ófíìsì Ilé-işẹ̀ tó n şètò ináwó Ìjọ̀ba (Accountant General's Office), kò sì jẹyọ̀ nínú Ìkànnì SIRS (SIRS Portal).
- Àwọ̀n ìwé rìsítì tí wọ̀n fì n gbowó lówó àwọ̀n tó n lo sọ̀bù tó wà ní Pàfílìọ̀nù nàà tí Olùsakóso ètò ináwó Ìjọ̀ba (DFA) sọ̀ pé wọ̀n kò mò nípa rẹ̀ ni a kò rí fún àyẹ̀wò.

21.00 ILÉÌTURA TI ÌJỌ̀BA

- Ìwáádì tí Ilé-işẹ̀ Ayẹ̀wé-owó wò Àgbà ẹ̀ fihàn wípé àwọ̀n èniyàn kan n gbé ní Ilé Ìtura Ìjọ̀ba láisan owó sí àpò Ìjọ̀ba láti gbé ọ̀rò-ajé Ìpínlẹ̀ yíí lárugẹ̀.
- Ilé-işẹ̀ yíí ẹ̀ àkíyèsí pé, pẹ̀lú gbogbo Ilégbèè tó wà nínú ọ̀gbà Ilé Ìjọ̀ba àti gbogbo ohun mèmèrè tí wọ̀n ẹ̀ sínú rẹ̀, tí kò sì sí ẹ̀ni tó n gbé ibẹ̀, ọ̀pọ̀ àwọ̀n àlejò Ìjọ̀ba ni wọ̀n n gba Ilé-ìtura Aládaáni fún tí wọ̀n sì n san owó gegere síbẹ̀.

Daniel . A Kayode (FCNA,FCFIP,ACTI)
FRC/2014/ANAN/00000010277
Auditor-General,
Ekiti-State.